

Fredericia, den 7. oktober 2020

Hørings svar til udkast til bekendtgørelse om udtagning af kulstofrige lavbundsjord med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter)

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelsen, jeres j.nr. 2020-14520.

Indledende bemærkninger

Det kan ikke afvises, at udtagning af lavbundsjord kan have en effekt på klimaet. Vi mener dog effekten af udtagningen skal undersøges nærmere, før en større udtagning bør finde sted, da det ikke er helt klart om denne effekt rent faktisk er positiv eller negativ. Hvis god landbrugsjord skal tages ud af drift, bør det være en saglig betingelse, at lavbundsarealerne udleder mindre CO₂ ved at være urørt end ved at være i drift samt ikke får negative konsekvenser for andre indsatsområder.

Fosfor og forundersøgelse

Der må stilles krav til, at der foretages målinger af indholdet af næringsstoffer før og efter etableringen af et lavbundsprojekt. Der skal således være konkrete målinger der viser, at der ikke er en risiko for øget fosformobilisering, så klimaprojektet f.eks. ikke får betydning i forhold til vandmiljøet. Det er netop vigtigt at tænke i helheder, når der laves større projekter, der kan have betydning for andre indsatsområder. De projekter, der har positiv indvirkning på klimaet kan meget vel have negativ indvirkning på f.eks. vandmiljøet. Det skal gøres klart, at et projekt ikke kan gennemføres, hvis projektet medfører forøget fosformobilisering.

Vådt eller tørt projektområde

Det fremgår ikke klart, hvad det er, det reelle formål med projekterne skal være. Der fremgår rigtig nok af formålsparagraffen, at det er klimaprojekter, men det fremgår senere, at arealet godt må afgræsses. For at et areal kan afgræsses må det formodes at arealet er tørt, og så er det i sagens natur ikke et klimaprojekt, men et naturprojekt. For at udtagning af landbrugsarealer skal have en klimaeffekt, er det nødvendigt at arealet er oversvømmet året rundt. Hvis området skifter mellem vådt og tørt, kan projektet få den modsatte virkning på klimaet og udlede flere klimagasser end da arealerne var landbrugsmæssigt drevet.

Afgrænsning af projektområdet

Det skal fremgå af ordningen, at et lavbundsprojekt ikke må påvirke dyrkningsadgangen på omkringliggende arealer eller anvendelsen af ejendomme. Det er vores formodning, at mange lodsejere er betænkelige ved at tilslutte sig disse projekter netop på grund af risikoen for, at projektet begrænser anvendelsen af omkringliggende arealer. Det vil derfor også være til fordel for projektet at beskytte lodsejernes interesse i fortsat anvendelse af deres øvrige arealer.

Bliver omkringliggende områder oversvømmede som resultat af en høj vandstand i et projektområde, er der fare for fosformobilisering, hvor fosforen løber med ud i vandmiljøet. Det kan hverken miljøet eller lodsejeren være tjent med.

Der bør derfor være klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for at "holde" projektet indenfor det afgrænsede projektområde.

Udover at et lavbundsprojekt kan forsumpe nærliggende arealer, er der også den mulighed, at arealet udvikler sig til en bestemt naturtype eller der kan flytte en beskyttet art ind i projektområdet, der kan resultere i, at et husdyrbrug i nærheden ikke kan udvides eller fortsætte i fremtiden.

Det bør derfor fremgå, at den naturtype eller levested, der eventuelt opstår på baggrund af et lavbundsprojekt, ikke vil have betydning for anvendelsen af omkringliggende marker eller bedrifter. Det skal herunder sikres, hvis der opstår en naturtype, der normalt bliver betegnet som ammoniakfølsom, at denne naturtype ikke kan få betydning for husdyrbrug udenfor projektområdet og ikke står i vejen for fremtidige miljøgodkendelser. Projektområdet skal betragtes som et juridisk afgrænset område, der ikke kan få betydning udenfor området.

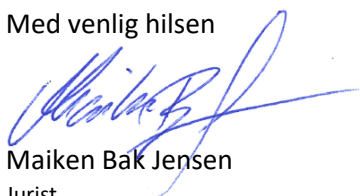
Prisen for jorden er sat for lavt

Det står myndighederne frit for at beslutte, hvilken kompensation som lodsejerne skal have, for at bidrage frivilligt til de enkelte projekter. Det er dog vores vurdering, at tilskudssatserne til lodsejerkompensation er sat for lavt. Hvis vi har vurderet rigtigt, vil det afspejles i den tilslutning, der måtte være til projekterne. Hvis samfundet vil bestemme, hvad der skal ske på de enkelte borgeres ejendomme, er det den altovervejende hovedregel, at der skal ske fuld erstatning, jf. grundlovens § 73. Når det er gjort frivilligt og det ikke sker med fuld erstatning, skal guleroden alligevel være stor nok til, at det giver mening for den enkelte. Ellers vil projektet ikke blive til noget.

Tilskudssatsen bør desuden ikke være fastsat som et bestemt beløb, men en fastsat ramme, der kan variere en smule alt efter værdien af den jord, der påtænkes at blive taget ud af drift. Der er stor forskel på jordværdien over hele landet, og med en fast takst må det formodes, at der kun er tilslutning til lavbundsprojekter, hvor jordværdien er lavest.

Det bør desuden overvejes om jordfordeling kunne være et godt supplement til kompensationen, i de tilfælde, hvor kompensationen ikke fuldt ud dækker tabet for de lodsejere, der indgår i projektet.

Med venlig hilsen

Maiken Bak Jensen

Jurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 27 15 12 00

E-mail: mbj@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk